

Rahapelituottojen alenemiseen valmistautuminen, ratkaisuvaihtoehdot

Respondent:

-

Response on:

16.03.2021, 12.14 - 16.03.2021, 12.24

1. Vastaajan tiedot *

Etunimi	Johanna
Sukunimi	Selkee
Sähköposti	johanna.selkee@kuntaliitto.fi
Organisaatio	Suomen Kuntaliitto ry

2. Mitä seuraavista työryhmän ratkaisuvaihtoehdoista pidätte toimivimpana?(vaihtoehdot esitetty laajemmin liitteenä olevan raportin luvussa 5, s. 90) *

Osittaisuudistus

3. Perustelut valittuun ratkaisuvaihtoehtoon

Suomen Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua rahapelitoimintaa ja tuottoja selvittäneen työryhmän ehdotuksista. Työryhmän selvityksessä on kuvattu suomalaisen rahapelijärjestelmän kehityskulkua, nykytilaa ja tulevaisuutta. Rahapelijärjestelmään liittyvät myös rahapelihaitat, minkä vuoksi rahapelitoiminnan ja sen tuotoilla rahoitettavan toiminnan hyväksyttävyyys on heikentynyt. ☐

Nykyjärjestelmää on jo uudistettu mm. puuttumalla rahapelihaittoihin ja ottamalla käyttöön pakollinen tunnistautuminen ja vähentämällä peliautomaattien määrää. Edelleen on tarvetta jatkaa uudistamista, jotta rahapelihaittojen ehkäisyn ohella voidaan turvata julkiselle sektorin lakisääteisten tehtävien sekä kansalaisyhteiskunnan rahoitus, kun rahapelituotot alenevat. ☐

Työryhmän ehdotukset ☐

Työryhmä on kuvannut neljä erilaista tulevaisuuden vaihtoehtoa suomalaiselle rahapelijärjestelmälle. Nämä neljä ehdotusta perustuvat arvioon siitä, miten rahapelitoiminnan tuottoa ja käyttökohteita tulisi asemoida valtion talousarviossa ja julkisen talouden suunnitelmassa. ☐

Keskeinen kysymys selvityksessä on, ovatko rahapelitoiminnan tuotto sekä sen menokohteet osa valtiontalouden kehysmenettelyä samalla tavoin kuin tavanomaiset ja yleiset valtion tulot ja me-not vai käsitelläänkö niitä erillisinä, jolloin rahapelitoiminnan menot budjetoidaan arvioidun tuoton mukaisesti. ☐

Työryhmä esittämät neljä tulevaisuuden vaihtoehtoa suomalaiselle rahapelijärjestelmälle ovat: ☐

1. Pysytään nykyisessä järjestelmässä ja toivotaan, että se riittää; ☐
2. Kertaratkaisu, jossa siirto yleiskatteelliseen budjettiin tapahtuu yhdellä kertaa ja kaikki korvamerkinnyt poistuvat; ☐
3. Kokonaisuudistus vuoden 2024 alusta, jossa huolellisesti valmistellaan siirtyminen tulojen osalta yleiskatteellisuuteen ja menojen osalta kehysbudjettiin; ☐
4. Osittaisuudistus, jossa siirretään vaiheittain osa menoista yleiskatteellisuuden piiriin ja osa jätetään korvamerkityksi ja rahapelituotoista rahoitettavaksi. ☐

Työryhmä suosittaa vaihtoehtoa 3, jonka mukaan tämän hallituskauden aikana aloitettaisiin uudistuksen valmistelutyöt niin, että kokonaisuudistus siirtymisestä yleiskatteellisuuteen ja kehysbudjettiin olisi mahdollinen

toteuttaa vuoden 2024 alusta. □

Suomen Kuntaliiton näkemykset työryhmän ehdotuksiin □

Suomen Kuntaliitto kannattaa työryhmän ehdotuksista vaihtoehtoa neljä eli osauudistusta. □

Osauudistuksessa osalle nykyisistä edunsaajista ohjataan jatkossakin rahapeliuottoja ja osa edunsaajista siirretään rahoitettavaksi valtion budjetista. Kuntaliitto ei näe perusteltuna ehdotusta, että yhdellä kertaa siirretään kaikki rahapelien tuotot ja käyttökohteet budjettiin. □

Työryhmän neljästä ratkaisuvaihtoehdoista mikään ei ota suoraan kantaa siihen, että mikäli tuottojen tai vastaavan määrärahan nykytasoa ei voida säilyttää, millä perusteella edunsaajia tulisi tarkastella huomioiden rahapeliuottojen tuottojen aleneva kehitys tulevina vuosina. □

Suomen Kuntaliitto näkee tarpeellisena arvioida rahapeliuottojen käyttökohteita esitettyä laajemmin. Tällä hetkellä rahapelien tuottoa on käytetty mm. valtion talousarviossa kunnille lakisääteisten tehtävien rahoittamiseen. Lisäksi lainsäädännössä on erikseen säädettyä tuoton kohdentamisesta tiettyyn toimintaan. Näiden ohella tuottoa käytetään opetus- ja kulttuuriministeriön, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön sekä maa- ja metsätaloustieteiden ministeriön hallinnonalalla harkinnanvaraisten valtionavustusten myöntämiseen. □

Lakisääteisiin kuntien tehtävien hoitamiseen liittyvät valtionosuudet kuuluvat lähtökohtaisesti budjettirahoitukseen ja eduskunnan päätösvallan alle. Valtionosuudet ovat valtion kunnille lakisääteisten tehtävien hoitoon osoittamia varoja, eikä niiden tulisi luonteensa ja rahankäytön läpinäkyvyyden kannalta sisältyä rahapeliuottojen momenteille. □

Rahapeliuottojen käyttökohteita ja priorisointia tulisi arvioida siitä näkökulmasta, onko kyse lakisääteisestä tehtävästä, jonka valtionosuusrahoituksen määräysperusteet on säädetty lainsäädännössä, vai onko kyse harkinnanvaraisesta toiminnasta, johon voidaan kohdentaa valtionavustuksia vuosittaisen tuotto-odotuksen mukaisesti. □

Sanna Marinin hallitusohjelmassa todetaan, että kompensoidaan Veikkauksen edunsaajille tulevalla hallituskaudella arpajaislain vaikutuksen johdosta mahdollisesti vähenevät määrärahat kulttuurin, liikunnan ja nuorisotoiminnan osalta esimerkiksi niin, että siirretään kuntien liikunta- ja nuorisotoiminnan sekä teattereiden, museoiden ja orkesterien valtionosuuksia asteittain maksettavaksi budjettivaroista. □

Suomen Kuntaliitto kannattaa hallitusohjelman kirjausta ja pitää ensiarvoisen tärkeänä, että kuntien liikunta- ja nuorisotoiminnan sekä teattereiden, museoiden sekä orkesterien valtionosuudet siirretään ensimmäisessä vaiheessa maksettavaksi kokonaan budjettivaroista. Samoin etsivän nuorisotyön rahoitus tulee koota budjettiin nuorisotyön momentille. □

Kuntien nuorisotyön ja liikunnan valtionosuudet on maksettu vuoden 2021 poikkeusta lukuun ottamatta kokonaan rahapeliuutoista. Taide- ja kulttuurilaitosten valtionosuuksista yli puolet maksetaan rahapeliuutoista ja loput budjetin puolelta. Nuorisotyön ja liikunnan valtionosuudet perustuvat nuoriso- ja liikuntalakiin, jossa kunnille on annettu tehtäväksi nuorisotyö ja -politiikka sekä edellytysten luominen liikunnalle paikallistasolla. Museolailla ja lailla esittävistä taiteesta tuetaan ao. palvelujen saatavuutta eri väestöryhmille. Esitämme näiden valtionosuuksien siirtämistä kokonaan maksettavaksi budjettivaroista. □

Valtionosuuksien siirtäminen budjettiin selventäisi jo oleellisesti työnjakoa budjetin ja budjetin ulkopuolisen rahoituksen välillä. Rahapeliuottoa käytettäisiin jatkossa toimintaan, jota voidaan erikseen valtioavustuksilla rahoittaa ja rahoituksen kohteista ja määrästä päättää vuosittain. □

Rahapelien tuottoon perustuvat valtionavustukset ovat olleet tärkeä osa monipuolisen kansalaisyhteiskunnan, muun muassa liikunta-, nuoriso-, kulttuuri-, sosiaali- ja terveysjärjestöjen ja yhdistysten toiminnan tukemista. STEA:n kautta jaettavat avustukset ja syntynyt yhteistyö alueellisella ja paikallisella tasolla on tärkeä säilyttää jatkossakin, samoin kuin sote-järjestöjen kehittämistyö. Tuoton keskeisenä käyttökohteena tulisi jatkossakin olla kansalaisyhteiskunnan ja yleishyödyllisen toiminnan tukeminen riippumatta hallituskauden politiikasta. Edunsaajat tarvitsevat vakautta toimintaansa. □

Työryhmä ei ole suoraan ottanut kantaa ehdotuksissaan siihen, miten tuottojen laskun kompensatiotarve tulisi ratkaista ensi vuodesta alkaen. Hallitus teki jo aiemmin päätöksen, että vuoden 2021 talousarviossa rahapelituottojen lasku kompensoitiin edunsaajille. Tämä ratkaisu ei ollut pysyvä eikä ratkaissut tulevien vuosien kompensatiotarvetta. Keskeinen kysymys edunsaajien näkökulmasta edelleen onkin se, miten näiden rahoitus turvataan jatkossa. □

Suomen Kuntaliitto edellyttää, että lakisääteisten tehtävien hoitamiseen tarkoitettujen valtionosuuksien määrärahoista tehdään pysyvä päätös jo vuoden 2022 talousarvioneuvottelujen yhteydessä. Kuntaliitto näkee tärkeänä jatkaa rahapelitoiminnan ja tuottojen käytön uudistamista askel kerrallaan osauudistuksen jälkeen. Kunnat ja kuntataustaiset yhteisöt on tärkeää ottaa mukaan uudistamistyöhön. Uudistamistyön toteuttamisesta olisi hyvä päättää vuosien 2022-2025 valtion talouden kehysneuvottelujen yhteydessä. □

SUOMEN KUNTALIITTO □

Johanna Selkee □
erityisasiantuntija □